

Protokollsutdrag

Sammanträdestid	2019-06-11 kl. 09:00-09:55	
Plats	Sessionssalen, stadshuset	
Beslutande ledamöter	Katrín Stjernfeldt Jammeh (S) (Ordförande) Roko Kursar (L) (1:e vice ordförande) Torbjörn Tegnhammar (M) (2:e vice ordförande) Andreas Schönström (S) Rose-Marie Carlsson (S) Emma-Lina Johansson (V) Håkan Fäldt (M) Helena Nanne (M) Charlotte Bossen (C) Magnus Olsson (SD) Anders Olin (SD) Elin Kramer (S) ersätter Mubarik Mohamed Abdirahman (S) Måns Berger (MP) ersätter Vakans MP (MP)	
Ej tjänstgörande ersättare	Anders Rubin (S) Mediha Ahmadi Pir Hosseinian (S) Nils Anders Nilsson (S) Anders Skans (V) John Roslund (M) John Eklöf (M) Anton Sauer (C) Nima Gholam Ali Pour (SD) Rickard Åhman Persson (SD)	
Övriga närvarande	Carina Nilsson (S) (Kommunfullmäktiges ordförande) Eva Bertz (L) (Kommunalråd) Simon Chrisander (L) (Kommunalråd) Andreas Norbrant (Stadsdirektör) Tomas Barring (Chefsjurist) Per-Erik Ebbeståhl (Avdelningschef) Carina Tempel (HR-direktör) Lena Wetterskog Sjöstedt (Avdelningschef) Ola Nyberg (Finanschef) Bertil Siöström (Avdelningschef) Jan Haak (Planeringsdirektör) Åsa Björkén Seydlitz (T f budgetchef) Jenny Theander (Utvecklingssekreterare) Anders Mellberg (Kommunikationsdirektör)	
Underskrifter	Sekreterare	.....
	Anna-Lena Alnerud	
	Ordförande	.....
	Katrín Stjernfeldt Jammeh	
	Justerande	.....
	Torbjörn Tegnhammar	

Nicklas Sjöqvist (Presschef)
Karin Ringman Ingvarsson (Kanslichef)
Eva Marie Tancred (Ärendekoordinator)
Anna-Lena Alnerud (Sekreterare)
Pernilla Mesch (Sekreterare)

Utses att justera Torbjörn Tegnhammar

Justeringen 2019-06-19

Protokollet omfattar §152

§ 152 Återrapportering av Uppdrag budget 2018 - Utredda och föreslå en mer ändamålsenlig organisering av stadens drogförebyggande arbete

STK-2018-89

Sammanfattning

Malmö stad bedriver redan ett drogförebyggande arbete men det finns ett behov av att samordna och vidareutveckla det. Dels för att implementera den nationella ANDT-strategin, dels för att bidra till att skapa bästa möjliga förutsättningar för en socialt hållbar stad.

Drogförebyggande arbete sett till den nationella ANDT-strategin handlar om alkohol, narkotika, doping och tobak. I Malmö inkluderas även läkemedelsmissbruk samt spelberoende inklusive gaming, ANDT-S. Ansvaret för verksamheter relaterade till det drogförebyggande arbetet faller under flera nämnders reglementen.

För att veta hur en mer ändamålsenlig organisation av det drogförebyggande arbetet ska se ut behöver det göras en kartläggning av stadens pågående arbete relaterat till den nationella ANDT-strategin 2016-2020. I denna ska även pågående arbete relaterat till läkemedelsmissbruk och spelberoende inklusive gaming ingå. Det finns också behov av att göra en kartläggning av samverkan samt utreda hur det drogförebyggande arbetet ska organiseras samt hur det ska samordnas.

I det fortsatta arbetet bevakas utvecklingen av arbetet med Communities that Care (CTC) samt målet i kommunstyrelsens nämndsbudget 2019 att *“Senast 31 december 2019 ska en samverkansorganisation inom området brottsprevention mellan Malmö universitet, Malmö stad och polisen vara etablerad”*.

Senast oktober 2019 ska stadskontoret återkomma med en slutrapport, med förslag på hur en mer ändamålsenlig organisation av stadens drogförebyggande arbete ska se ut.

Beslut

Kommunstyrelsens beslutar

1. Kommunstyrelsen godkänner Delrapport – Utredda och föreslå en mer ändamålsenlig organisation av stadens drogförebyggande arbete.

Beslutet skickas till

Arbetsmarknads- och socialnämnden, fritidsnämnden, funktionsstödsnämnden, förskolenämnden, grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, hälsa-, vård- och omsorgsnämnden, kulturnämnden, miljönämnden, servicenämnden, stadsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden, överförmyndarnämnden

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut KSAU 190603 §362
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 190527 - Uppdrag Budget 2018 Delrapport Utredda och föreslå en mer ändamålsenlig organisation av stadens drogförebyggande arbete

- Delrapport Uppdrag budget 2018 En mer ändamålsenlig organisation av stadens drogforebyggande arbete

Delrapport – Uppdrag budget 2018 – En mer ändamålsenlig organisation av stadens drogförebyggande arbete

Stadskontoret

[Här kan du infoga ett foto]

Upprättad
Datum: 2019-04-08
Version: 1.0
Ansvarig: Linda Tuominen
Förvaltning: Stadskontoret
Enhet: Vårdsavdelningen

Innehållsförteckning

Delrapport – Uppdrag budget 2018 – En mer ändamålsenlig organisation av stadens drogförebyggande arbete	1
Inledning.....	3
Utredningsuppdraget.....	3
Utredningens tillvägagångssätt	3
Nationell ANDT-strategi 2016-2020 som utgångspunkt.....	4
Delrapportering av uppdraget	5
Styrning och samordning av det drogförebyggande arbetet.....	5
Kommunövergripande samverkan för att uppnå målen	6
Agenda 2030	6
Andra styrdokument som kan relateras till det drogförebyggande arbetet	7
ANDT-S ur ett Malmöperspektiv	8
Preventionsnivåer.....	8
Kartläggning av pågående arbete och samverkan	9
Malmöns kontakter med berörda myndigheter.....	10
Tullverkets uppdrag	11
Socialstyrelsens uppdrag	11
Folkhälsomyndighetens uppdrag.....	11
Länsstyrelsernas uppdrag	11
Diskussion och bedömning	11

Inledning

För att skapa en trygg, välmående och attraktiv stad är det väsentligt med ett drogförebyggande arbete samt att minska de skador och problem som användande av alkohol, narkotika, doping, tobak och spel inklusive gaming (ANDT-S) medför.

Det är viktigt och värdefullt att så tidigt som möjligt förebygga bruk och missbruk. Ett riskfyllt beteende kopplat till ovanstående som inleds i unga år tenderar att fortsätta under en längre tid av livet.

Det pågår redan ett drogförebyggande arbete i Malmö stad vilket bygger på insatser från många olika håll. Ett framgångsrikt drogförebyggande arbete kräver långsiktighet och god samverkan mellan förvaltningar, myndigheter och andra organisationer.

Utredningsuppdraget

I kommunfullmäktiges budget för 2018 gavs kommunstyrelsen i uppdrag att i samråd med berörda nämnder, utreda och föreslå en mer ändamålsenlig organisation av stadens drogförebyggande arbete.

I budgeten motiverar kommunfullmäktige uppdraget på följande sätt:

”Ungdomar i riskzonen, organiserad brottslighet, kvinnofrid och våld i nära relationer, hatbrott, drogförebyggande insatser och säkerhet i trafiken och i den offentliga miljön är prioriterade områden. Malmö stads verksamheter och metoder ska anpassas så att alla kan använda sig av och delta i samhällets utbud”.

I uppdragsbeskrivningen ligger fokus på att tydliggöra och definiera det drogförebyggande arbetet samt att i samverkan med berörda förvaltningar föreslå hur arbetet ska organiseras. Att redovisa eventuella ekonomiska konsekvenser och hur Malmö stads kontakter med Länsstyrelsen, Folkhälsomyndigheten, Socialstyrelsen och Tullverket bör utformas inom området kommer också att ske.

Utredningens tillvägagångssätt

I november 2018 bildades en arbetsgrupp ledd av stadskontoret.¹

Arbetsgruppen har identifierat en rad utmaningar som därefter har diskuterats med *Samverkan barn och unga Malmö* (SBUM).²

Arbetsgruppen har etablerat kontakt med ANDT-länssamordnarna vid Länsstyrelsen för att få stöd i implementeringen av den nationella ANDT-

---

¹ I arbetsgruppen finns representanter från arbetsmarknads- och socialförvaltningen, grundskoleförvaltningen, gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen, kulturförvaltningen, fritidsförvaltningen och stadskontoret.

² SBUM består av representanter från förskoleförvaltningen, grundskoleförvaltningen (sammankallande), gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen, arbetsmarknads- och socialförvaltningen, funktionsstödsförvaltningen och stadskontoret.

strategin 2016-2020.³ Likaså har arbetsgruppen tagit kontakt med Malmö Universitet.

Arbetsgruppen har också fört samtal med tillståndsenheten⁴, avdelning arbetsmarknad och strategiska avdelningen⁵ vid arbetsmarknads- och socialförvaltningen samt Finsam⁶ som alla bedriver verksamhet med koppling till ANDT-S.

Nationell ANDT-strategi 2016-2020 som utgångspunkt

I februari 2016 beslutade regeringen om en förnyad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken, den så kallade ANDT-strategin som avser perioden 2016-2020. Strategin utvecklar den tidigare strategin för åren 2011–2015 genom att ta tillvara de erfarenheter och den kunskap som kommit fram under den perioden. Socialstyrelsen, Folkhälsomyndigheten, Tullverket och Länsstyrelserna har alla särskilda uppdrag kopplat till den nationella strategin.

Strategin för att uppnå det övergripande målet i ANDT-strategin består av tre delar: ett samhälle fritt från narkotika och dopning, minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och ett minskat tobaksbruk.

Strategin innehåller sex mål som tillsammans ska bidra till att uppnå det övergripande målet;

1. Tillgång till alkohol, narkotika, dopningsmedel och tobak ska minska.
2. Antalet barn och unga som börjar använda narkotika, dopningsmedel och tobak eller debuterar tidigt med alkohol ska successivt minska.
3. Antalet kvinnor och män samt flickor och pojkar som utvecklar skadligt bruk, missbruk eller beroende av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska successivt minska.
4. Kvinnor och män samt flickor och pojkar med missbruk eller beroende ska utifrån sina förutsättningar och behov ha ökad tillgänglighet till vård och stöd av god kvalitet.
5. Antalet kvinnor och män samt flickor och pojkar som dör och skadas på grund av sitt eget eller andras bruk av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska minska.

---

³ Länsstyrelsen har ett särskilt ansvar för att samordna och utveckla det förebyggande arbetet mot alkohol, narkotika, dopning och tobak (ANDT) i länet. Målet är ett samhälle fritt från narkotika och dopning, minskade medicinska skador orsakade av alkohol och ett minskat tobaksbruk.

⁴ Tillståndsenheten handlägger ärenden som gäller alkoholservingstillstånd samt folköls- och tobaksförsäljning. Enheten har även tillsyn över restauranger som har servingstillstånd och butiker som säljer folköl och tobak.

⁵ Avdelningens uppdrag spänner över ett flertal av förvaltningens verksamhetsfrågor. Uppdraget är att stödja nämnd, förvaltningsledning och verksamheten att leda, samordna, omvärldsbevaka och följa upp förvaltningens arbete.

⁶ Den 1 januari 2004 trädde lagen om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser i kraft, i dagligt tal Finsam. Lagen gör det möjligt för Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, kommun och landsting/region att samverka finansiellt inom välfärds- och rehabiliteringsområdet.

6. En folkhälsobaserad syn på ANDT inom EU och internationellt.

Kopplat till varje mål finns ett antal insatsområden, totalt 23 stycken, som ska styra utvecklingen över perioden 2016–2020. Insatser för att skydda barn och unga mot eget och andras skadliga bruk är grunden för det hälsofrämjande och förebyggande ANDT-arbetet.

Folkhälsomyndigheten ansvarar för att följa upp strategin. Detta gör Folkhälsomyndigheten genom ett antal indikatorer. Dessutom redogör myndigheter med ansvar inom ANDT-området regelbundet för sin verksamhet till Folkhälsomyndigheten.⁷

Delrapportering av uppdraget

Arbetet med att utreda och föreslå en mer ändamålsenlig organisation för stadens drogförebyggande arbete består av två delar:

1. Beskrivning av uppdraget relaterat till styrdokument, definitioner och pågående arbete som redovisas i en delrapport.
2. Beskrivning av pågående arbete med utgångspunkt i dels en kartläggning av förvaltningarnas arbete med den nationella ANDT-strategin, dels en kartläggning av samverkan kring det drogförebyggande arbetet. Även kontakten med berörda myndigheter samt eventuella ekonomiska konsekvenser kommer att beskrivas. Resultatet redovisas i en slutrapport med förslag på hur en mer ändamålsenlig organisation av stadens drogförebyggande arbete ska se ut.

Denna rapport utgör del 1, hela uppdraget redovisas i oktober 2019.

Styrning och samordning av det drogförebyggande arbetet

Malmö stad bedriver redan ett drogförebyggande arbete men det finns ett behov av att samordna och vidareutveckla det. Dels för att implementera den nationella ANDT-strategin, dels för att bidra till att skapa bästa möjliga förutsättningar för en socialt hållbar stad.

Sedan 1990-talet har storsatsningarna i Malmös utsatta områden avlöst varandra; *En drogfri framtid, Välfärd för alla, Storstadsatsningen* och *Områdesprogrammen*. Alla med den goda intentionen att göra skillnad på riktigt. Med den nya organisationen för det drogförebyggande arbetet är målet inte enbart att nå boende i Malmös utsatta områden, utan att nå alla som bor och lever i staden.

Då det drogförebyggande arbetet har inverkan på såväl trygghet och hälsa som ekonomi förväntas arbetet även bidra till att utjämna skillnader i jämlikhet och jämställdhet. Det handlar inte minst om att se till barnets rättigheter. Genom att dra nytta av erfarenheter från de olika storsatsningarna och det nyligen

---

⁷ Exempelvis Länsstyrelsen

igångsatta Communities That Care (CTC)⁸ samt andra förebyggande åtgärder vill vi skapa en drogförebyggande organisation som håller i längden.

Kommunövergripande samverkan för att uppnå målen

I kommunfullmäktiges budget för 2016, 2017, 2018 och 2019 finns målområde 6. *En trygg stad* med målet *I Malmö ska alla känna sig trygga och vara säkra såväl i hemmet som i stadens offentliga rum.*

I budget 2016 får kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram en strategi för Malmö stads förebyggande arbete mot tobak, alkohol och narkotika, för att trygga barn och ungas uppväxtvillkor. Detta är inte genomfört.

I budget 2017 är inriktningen att stärka trygghetsarbetet genom att bland annat förnya samverkansöverenskommelsen med Polisen. Det förebyggande trygghetsarbetet ska stärkas och systematiseras och *"Kommunstyrelsen ges i uppdrag att utarbeta en metod för det systematiska trygghetsarbetet i Malmö"*. Communities that Care (CTC) har hittills inrättats i 5 av stadens områden.⁹

I budget 2018 går det att läsa *"Upplevd trygghet, utsatthet för brott och faktisk säkerhet i det offentliga rummet handlar ytterst om den enskildes tillit, förtroende, sociala förankring och delaktighet. Vi vill därför samverka brett kring de utmaningar som finns."* och kommunstyrelsen ges i uppdrag att *"I samråd med berörda nämnder, utreda och föreslå en mer ändamålsenlig organisation av stadens drogförebyggande arbete"* vilket redovisas i denna delrapport. Samverkan är centralt, och samma går att utläsa ur ett av uppdragen under målområde 6, *"Arbetsmarknads- och socialnämnden ges i uppdrag att ingå ett handslag med Region Skåne för att säkera att personer med missbruks-/ beroendeproblematik och psykisk ohälsa inte faller mellan stolarna"*.

I kommunfullmäktiges budget 2019 utvecklas det trygghetsskapande arbetet ytterligare och kommunstyrelsen ges i uppdrag att *"samordna nämndernas arbete med att öka tryggheten och stärka den sociala hållbarheten med utgångspunkt i statens insatser och medel för att långsiktigt bryta segregationen"*. I kommunstyrelsens nämndsbudget 2019 finns målet *"Senast 31 december 2019 ska en samverkansorganisation inom området brottsprevention mellan Malmö universitet, Malmö stad och polisen vara etablerad"*.

Det är tydligt att arbetet med de utmaningar som finns bör ske i samverkan, och drogförebyggande insatser är ett av de prioriterade områdena tätt sammankopplat med andra preventionsinsatser.

Agenda 2030

Malmö stad har undertecknat A declaration of Cities Commitment to the 2030 Sustainable Development Agenda. Det innebär att Malmö senast 2020 ska ha utvecklat en integrerad, holistisk utvecklingsstrategi för att uppnå de globala målen senast år 2030 i form av en lokal Agenda 2030. Det

---

⁸ Communities That Care (CTC) är ett styrsystem för ett långsiktigt, systematiskt socialt preventionsarbete, med målet att möjliggöra goda uppväxtvillkor för barn och unga. CTC handlar om preventionsarbete på universell nivå och arbetetssättet ska implementeras i hela staden.

⁹ Bellevuegården, Bunkeflostrand, Hermodsdal, Kirsebergstaden och Möllvången.

drogförebyggande arbetet kan direkt relateras till *Mål 3 – Hälsa och välbefinnande*. Delmålet 3.5 *Förebygga och behandla drogmissbruk* innebär att stärka insatserna för att förebygga och behandla drogmissbruk, inklusive narkotikamissbruk och skadligt alkoholbruk. Det finns även två globala indikatorer kopplat till delmål 3.5:

3.5.1 Coverage of treatment interventions (pharmacological, psychosocial and rehabilitation and aftercare services) for substance use disorders det vill säga tillhandahållande av behandlingsinterventioner (farmakologiska, psykosociala och rehabiliterings- och eftervårdstjänster) för substansanvändning.

3.5.2 Harmful use of alcohol, defined according to the national context as alcohol per capita consumption (aged 15 years and older) within a calendar year in litres of pure alcohol det vill säga skadlig användning av alkohol, definierad enligt det nationella sammanhanget som alkohol per capita (15 år och äldre) inom ett kalenderår i liter ren alkohol.

Sedan den 25 mars 2019 finns det förutom globala och nationella nyckeltal även nyckeltal för den kommunala nivån men inget som specifikt går att använda för att följa upp det drogförebyggande arbetet.¹⁰

Andra styrdokument som kan relateras till det drogförebyggande arbetet

Utöver ovanstående finns en rad andra styrdokument som kan relateras till det drogförebyggande arbetet. Några listas nedan:

Kommuncentrala styrdokument

- Folkhälsopolicy för Malmö stad (KF, 2010)
- Riktlinjer för alkoholservingstillstånd (KF, 2015)
- Plan för kvinnofrid och mot våld i nära relation (KF, 2016)
- Trygghets- och säkerhetspolicy för Malmö stad (KF, 2017)
- Samverkansöverenskommelse Malmö stad och Polisen 2017-2022

Övriga avtal och överenskommelser

- Lokal överenskommelse om samverkan gällande samarbete mellan Region Skåne och Malmö stad avseende personer med missbruks- och beroendeproblem
- Ramöverenskommelse mellan Region Skåne och Skånes kommuner avseende missbruks- och beroendeproblem
- Lokal överenskommelse personer med psykisk funktionsnedsättning samt barn och ungdom som har eller riskerar psykisk ohälsa
- Ramöverenskommelse mellan Region Skåne och Skånes kommuner avseende psykisk hälsa

---

¹⁰ I nyckeltalsurvalet för Agenda 2030 har *Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA)* strävat efter att i första hand ta med nyckeltal som har en tydlig önskvärd riktning. Nyckeltalsurvalet skiljer sig åt beroende på om man vill titta på en kommun eller en region. I nyckeltalsurvalet har RKA valt ut cirka 50 nyckeltal som grupperas under de olika målen.

För att det drogförebyggande arbetet ska ske enligt uppdragets målsättning behövs en modell för styrning och samordning samt en tydlighet angående hur arbetet ska bedrivas positionerat inom Malmö stads organisation.

Det krävs också ett långsiktigt arbete för att skapa likvärdiga förutsättningar för Malmöbor som behöver stöd och hjälp, oavsett var i staden de bor. Ansvaret för verksamheter relaterade till det drogförebyggande arbetet faller under flera nämnders reglementen. Likaså kan det drogförebyggande arbetet komma att ha ekonomiska konsekvenser. Ovanstående kommer att utredas vidare för att redovisas som en del i kommande slutrapport.

ANDT-S ur ett Malmöperspektiv

Drogeförebyggande arbete sett till den nationella ANDT-strategin handlar om alkohol, narkotika, doping och tobak. I Malmö inkluderas även läkemedelsmissbruk samt spelberoende inklusive gaming, därav ANDT-S.

Preventionsnivåer

Preventionsvetenskap är ett multidisciplinärt ämne och många olika typer av insatser och åtgärder såsom regleringar, utbildning, specifika interventioner, hälsofrämjande insatser och socialpolitiska åtgärder kan beskrivas som förebyggande. Många av insatserna har dessutom inverkan på fler områden. Prevention brukar delas in i tre olika typer:

- Universell prevention

Riktat sig till en hel population, t ex befolkningen i stort eller en hel skola. Ett exempel på hur Malmö stad arbetar med universell prevention är arbetet med Communities that Care (CTC). En struktur och ett styrsystem för ett hälsofrämjande och problemförebyggande arbete som är baserat på folkhälsovetenskap.

CTC bygger på att i kunskapsallianser¹¹ mäta, analysera och påverka de bakomliggande faktorer som ökar sannolikheten för att olika problem ska uppstå, samtidigt som boende, frivilligsektorn, näringsliv m.fl. i lokalsamhället mobiliseras i ett strategiskt, strukturerat hälsofrämjande arbete – för att främja sunda värderingar och hälsosamma val hos barn och unga. CTC är även en modell för att i lokalsamhället arbeta systematiskt och konkret för social hållbarhet, utifrån hälsans bestämningsfaktorer som är påverkbara på det lokala planet.¹²

Till den universella preventionsnivån räknas även skolsköterskornas hälsosamtal, fältverksamhet exempelvis Fältgruppen Malmö och Socialarbetare för unga (SFU), familjecentraler samt informationsinsatser som ökar medvetenheten och höjer kunskapen om att utsatthet för våld kan ge en ökad risk för missbruk.

---

¹¹ Kunskapsallianser är ett sätt att engagera människor och demokratisera styrningen. Det innebär fördelning av makt och ett verkligt inflytande i beslutsprocesser och verksamheter.

¹² STK-2016-166 CTC - Ett styrsystem för prevention

- Selektiv prevention
Riktat sig till vissa undergrupper där risken för att utveckla ett problematiskt beteende är större än i andra grupper. Några exempel på hur Malmö stad arbetar med selektiv prevention är att erbjuda olika typer av föräldraskapsstöd i form av; COPE, Trygghetscirkeln, Mammakraft, BIFF och ALLT.¹³
- Indikerad prevention
Riktat sig till högriskindivider som har begynnande problem. Här eftersträvas större beteendeförändringar eftersom en problematik redan är etablerad.¹⁴ Exempel på hur Malmö stad arbetar med indikerad prevention är stöd för föräldrar med psykisk ohälsa genom ALMA och ALHVA:s spädbarnsteam.¹⁵

Förutom arbetet utifrån de tre preventionsnivåerna sker ett främjande arbete i stadens förskole- och skolverksamheter, kultur- och fritidsverksamheter samt vid stadens andra mötesplatser. I förskolan och skolan sker arbetet genom dess kompensatoriska uppdrag enligt läroplanerna¹⁶ och inom kultur- och fritidsverksamheterna sker det genom att erbjuda barn, ungdomar, vuxna och äldre en meningsfull fritidssysselsättning, aktiv fritid och möjligheter till deltagande i stadens kulturliv. Utformningen av stadens infrastruktur och miljö påverkar också, vilket gör att stadens tekniska förvaltningar bör involveras i arbetet framöver.

Kartläggning av pågående arbete och samverkan

Det finns ett behov av att göra en kartläggning av stadens pågående arbete relaterat till den nationella ANDT-strategin 2016-2020 för att veta hur en mer ändamålsenlig organisation av det drogförebyggande arbetet ska se ut. I denna ska även pågående arbete relaterat till läkemedelsmissbruk och spelberoende inklusive gaming ingå. Det finns också behov av att göra en kartläggning av samverkan.

---

¹³ COPE är en föräldrautbildning för de med barn i åldern 3-12 år som vill stärka relationen till barnet samt träffa andra föräldrar. Trygghetscirkeln är en kostnadsfri kurs för föräldrar med barn i olika åldrar som fokuserar på samspelet mellan föräldrar och barn. Mammakraft är kursen för den som vill känna sig tryggare i sitt föräldraskap och samtidigt träffa andra mammor. Barn i Föräldrars Fokus (BIFF) är en kurs för föräldrar som har separerat och som inte kommer överens i frågor som rör deras gemensamma barn. ALLT är ett program som förbereder barn för skoltiden. Hämtat från www.malmo.se 190404.

¹⁴ Folkhälsomyndigheten (2018). Hämtat 181107 från <https://www.folkhalsomyndigheten.se/livsvillkor-levnadsvanor/alkohol-narkotika-dopning-tobak-och-spel-andts/narkotika-och-halsofarliga-varor/forebyggande-arbete/vad-ar-prevention/>

¹⁵ ALMA vänder sig till gravida kvinnor, samt barn och föräldrar där en förälder lider av psykisk ohälsa. ALHVA vänder sig till nyblivna föräldrar med psykisk ohälsa och stora svårigheter. Föräldrarna kan beviljas hembaserad behandling under sitt barns första levnadsår. Syftet är att förbättra dessa barns start i livet.

¹⁶ Läroplan för förskolan 98 (reviderad 2016), Läroplan Lgr11 för grundskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet, Läroplan Gy11 för gymnasieskolan

Det finns ett behov av att samtliga förvaltningar involveras eftersom drogförebyggande arbete angår alla i staden. Det drogförebyggande arbetet behöver skalas upp successivt och detta bör ske i samverkan. Kartläggningen av arbete och samverkan ska därför omfatta samtliga förvaltningar.

Kartläggningarnas resultat kommer att redovisas i slutrapporten som en bakgrund till förslag på fortsatt arbete. I arbetsmarknads- och socialförvaltningen pågår ett arbete med att kartlägga samverkansformer för barn och unga i behov av stöd.¹⁷ Kartläggningen kan med fördel användas som en del i kartläggningen av samverkan relaterat till det drogförebyggande arbetet.

Då det, som tidigare nämnts, redan pågår ett drogförebyggande arbete är tanken att samordna och vidareutveckla det befintliga. Som utgångspunkt används de sex målen i den nationella ANDT-strategin. Malmö stads avsikt är att ha en långsiktig och hållbar organisation för det drogförebyggande arbetet som fungerar oavsett det kommer att finnas en nationell ANDT-strategi eller inte.

Malmö's kontakter med berörda myndigheter

Inom det preventiva arbetet arbetar Malmö stad med brotts- och drogförebyggande samt trygghetsskapande åtgärder i bred samverkan med andra aktörer både inom och utom kommunen. Detta sker via tillämpning av lagar och nationella riktlinjer, genom regionala och lokala överenskommelser, via övergripande system och gemensamma prioriteringar.

De primära samarbetsparterna relaterat till det drogförebyggande arbetet för Malmö stad är Polisen, Tullverket, Länsstyrelsen och Region Skåne. Sekundära samarbetspartners är näringsliv och idéburen sektor. Samarbetet kommer att kartläggas och utredas vidare för att ingå som en del i slutrapporten. Nedan följer en kort beskrivning av de olika myndigheternas uppdrag relaterat till ANDT-S.

Polisens uppdrag

En av polisens viktigaste uppgifter är att förebygga och förhindra att brott sker. Relaterat till ANDT-S är polisens uppgift att bidra till att tillgången till narkotika i samhället minskar. Eftersom narkotikabrott handlar om allt från personligt bruk och innehav till narkotikaproduktion och handel sker polisens arbete på flera olika nivåer. Andra uppgifter är att stoppa langning av alkohol till ungdomar, förhindra olaglig tobaksförsäljning och minska tillgången till dopningsmedel. Polisen arbetar med att identifiera och ingripa mot langare och smugglare. Det kan exempelvis ske genom att polisen bedriver spaning mot misstänkta personer. Polisen har även ansvar för att anmäla LOB¹⁸ till socialtjänsten som i sin tur utreder om personen behöver hjälp med missbruk och beroende.

---

¹⁷ ASN-2019-6184

¹⁸ Lagen om omhändertagande av berusade personer m.m.(1976:511)

Tullverkets uppdrag

Tullverket ska bidra till ett väl fungerande samhälle för allmänhet och företag samt motverka brottslighet. Att förhindra smuggling av narkotika och vapen liksom att förhindra storskalig eller frekvent illegal införsel av alkohol och tobak är särskilt viktigt samtidigt som insatserna måste balanseras mot myndighetens ansvar inom samtliga risk- och restriktionsområden. Tullverket ska redovisa resultatet av kontrollverksamheten avseende smuggling av narkotika och vapen samt storskalig eller frekvent illegal införsel av alkohol och tobak.

Socialstyrelsens uppdrag

Målsättningen med Socialstyrelsens arbete relaterat till området är att alla som behöver missbruks- och beroendevård ska få god vård utifrån bästa tillgängliga kunskap. ANDT-S innebär frågor om alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel. Socialstyrelsen tillhandahåller kunskap, vägledning och stöd i hur vården bör och kan utformas för att personer med missbruk och beroende ska få god vård, information om vad som gäller och hur verksamheter ska arbeta samt uppföljningar, statistik och analyser av den nationella utvecklingen.

Folkhälsomyndighetens uppdrag

Folkhälsomyndigheten har i uppdrag att stödja genomförandet av regeringens samlade strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken 2016–2020 (ANDT-strategin). I uppdraget ingår att verka för nationell samordning och för ett effektivt och kunskapsbaserat arbete. Detta innebär bland annat att ansvara för en samlad verksamhetsrapportering på området och för att utveckla och förvalta de uppföljningssystem som behövs. Arbetet ska utgöra ett stöd till strategisk planering och ANDT-förebyggande arbete på nationell, regional och lokal nivå.

Länsstyrelsernas uppdrag

Länsstyrelsen samordnar länets ANDT-förebyggande arbete genom utbildning och stöd till kommuner, och tillsyn av kommunens kontroller av bland annat serveringstillstånd. Länsstyrelsen har ett särskilt ansvar för att samordna och utveckla det förebyggande arbetet mot alkohol, narkotika, dopning och tobak (ANDT) i länet. Målet är ett samhälle fritt från narkotika och dopning, minskade medicinska skador orsakade av alkohol och ett minskat tobaksbruk. Länsstyrelsen har även ett uppdrag att stödja arbetet med att förebygga spel om pengar och spelproblem.

Den regionala ANDT-samordningsfunktionen på länsstyrelserna – de så kallade ANDT-samordnarna – är viktiga för att kunna väga samman nationell kunskap med lokala och regionala förutsättningar. En välfungerande samverkan mellan den regionala samordningen och tillsynen är också av stor betydelse för genomförandet av ANDT-strategin.

Diskussion och bedömning

Stadskontorets inriktning i arbetet med att utreda och föreslå en mer ändamålsenlig organisation av stadens drogförebyggande arbete innebär att under våren och sommaren 2019 kartlägga stadens arbete och samverkan relaterat till det drogförebyggande arbetet. Det innebär att kartlägga:

- vad respektive berörd förvaltning arbetar med kopplat till den nationella ANDT-strategin 2016-2020 men också vad som pågår relaterat till ANDT-S generellt.
- hur samverkan sker med olika berörda myndigheter.
- hur samverkan sker inom staden och då väga in den kartläggning arbetsmarknads- och socialförvaltningen gör relaterat till samverkansgrupper med fokus på barn och unga i behov av stöd.

Först när ovanstående kartläggning genomförts går det att föreslå hur organisationen för det drogförebyggande arbetet ska se ut samt hur det ska samordnas.

I det fortsatta arbetet bevakas även utvecklingen av arbetet med Communities that Care (CTC) samt målet i kommunstyrelsens nämndsbudget 2019 att *“Senast 31 december 2019 ska en samverkansorganisation inom området brottsprevention mellan Malmö universitet, Malmö stad och polisen vara etablerad”*.

Senast oktober 2019 ska stadskontoret återkomma med en slutrapport, med förslag på hur en mer ändamålsenlig organisation av stadens drogförebyggande arbete ska se ut.